

Խմբագրատան հասցէ՝

Պէյրուզ. Նահր Իպրահիմ փ.,
Թէքէտան Կեդրոն, 2-րդ յարկ, ԺըմմէյզիԵրեւան. Մամուլի շէնք, Հիմնական
Մասնաշէնք, 2-րդ յարկ, 213ա,
Արշակունեաց 2

Շաբաթ 17.09.2022

85րդ Տարի, թիւ 92 (22,562)

1500 Լ.Ո. / 8 Էջ

© zartonkadl@gmail.com

+961 1 444225
+961 81 306 447www.zartonkdaily.net
facebook.com/zartonkdaily

P.O.BOX 11-617 Beirut-Lebanon

Տեսանկիւն

Քաղաքացիական Պատմութեան

Մեր շուրջը մարդիկ կան, որոնք առանց հիմքի եւ իրար ընդօրինակելով, շատ յաճախ ալ կարծելով, որ լուրջ կարծիք մը կու տան, սկսած են կրկնել, թէ պատերազմի ժամանակ կարելի չէ վարչապետ փոխել կամ վտանգել երկրին այսպէս կոչուած իշխանութեան օրինականութիւնը:

Ի պատասխան այս զառանցանքին կ'արժէ քաղաքացի մը ընել ոչ հեռու անցեալէն.

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմին մէջ Մեծն Բրիտանիան ընդգրկուեցաւ երբ երկրին վարչապետը Նեւիլ Չեմպլըյէնն էր: Շուտով յայտնի դարձաւ, որ ան կարողութիւնը չունի սպասարկելու պետական շահը:

1940-ին աշխատաւորականներուն ու պահպանողականներուն (մեծագոյն երկու կուսակցութիւնները Մեծն Բրիտանիոյ) համաձայնութեան շնորհիւ իշխանութեան հեռացուեցաւ երկիրը դէպի պարտութիւն տանող վարչապետ Նեւիլ Չեմպլըյէնը: Իր տեղ վարչապետ ընտրուեցաւ Ուինսթըն Չըրչիլը, որ 1945-ին յաղթանակ պարգեւեց իր ղեկավարած երկրին...:

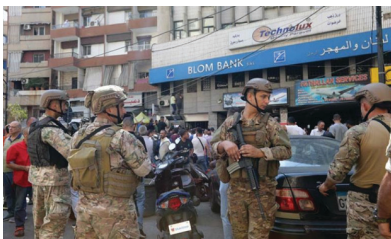
Ոչ անպայմանօրէն զաւեշտի նկատառումով, կ'արժէ այստեղ յիշեցնել, որ Չեմպլըյէն իր վարչապետութեան օրոք, Ատուֆ Հիթլերին հետ ձեռնուելէ ետք յայտարարած էր, որ ինք խաղաղութիւն պիտի բերէ իր երկրին: Փոխարէնը ճիշտ հակառակը պատահեցաւ...:

Այս մասով, ալ եթէ ինչ, որ մէկուն հետ նմանութիւն տեսնող ըլլայ մեղքը իմա չէ: Պարզապէս պատմական փաստ մըն էր, որ նշեցի:

ՍԵՒԱԿ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Լիբանանեան Լուրեր

Լիբանանի Դրամատուները Անորոշ Իրավիճակի Դեմ Յանդիման

Երեկ առաւօտեան ժամերէն ի վեր բաւական լարուած դրութեան մէջ էին Լիբանանի տարածքին գործող դրամատուները: Արդարեւ, կարգ մը քաղաքացիներ, զուտ անձնական նախաձեռնութեամբ փորձեցին ու շատերը յաջողեցան բռնի ուժով կամ սպառնալիքի ճանապարհով դարձեալ մուտք գործել դրամատուներ եւ իրենց սեփական ու արդար ճակտի քրտինքով կուտակուած գումարները ստանալ:

Այս կրկնուող երեւոյթին հետեւանքով տասնեակ դրամատուներ որոշեցին իրենց դռները ցնոր տնօրինութիւն փակել: Մինչ այդ Դրամատուներու Միութեան խորհուրդը եւ Երեւանի գործադուլ յայտարարեց:

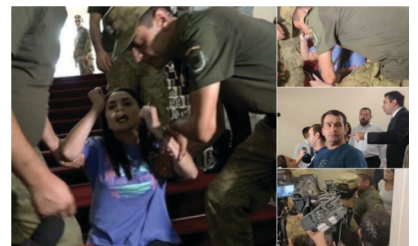
Երկրին մէջ անորոշ վիճակը նոր դրսեւորումներ կ'ունենայ: Այս ընթացքով չի բացառուիր, որ ամերիկեան տուլարը յաւելեալ բարձրացում գրանցէ անցնելով 40 հազարի սահմանները:

Այս բոլորի ֆոնին կը սպասուի, որ երկրի Անվտանգութեան Բարձրագոյն Խորհուրդը հրատապ նիստ մը գումարեւ ընկելու եւ կարելոր քայլեր ձեռնարկելու նպատակով:

Հայկական Լուրեր

ՀԺՄ-ն Խստօրէն Կը Դատապարտէ ԱԺ-ի Մէջ Լրագրողներու Նկատմամբ Կատարուած Ոտնձգութիւնները

Հայաստանի Ժուռնալիստներու միութիւնը խստօրէն կը դատապարտէ Ազգային ժողովէն ներս լրագրողներու նկատմամբ կատարուած ոտնձգութիւնները:

Միութեան տարածած յայտարարութեան մէջ, մասնաւորապէս, կը նշուի. «Այսօր Ազգային ժողովէն ներս՝ իշխող

«Քաղաքացիական պայմանագիր» խմբակցութեան պատգամաւոր Զրիստինէ Պօղոսեանը անհաւասարակչիւ պահուածքով եւ ոչ ճիշդ բառապաշարով արձագանգեց MediaHub.am կայքի լրագրող Անի Գեորգեանին՝ ի պատասխան լրագրողի հնչեցուցած յստակ, հաւանաբար պատգամաւոր դժուար կացութեան մէջ դնող հարցերուն: Պատգամաւոր Զրիստինէ Պօղոսեանը, յայտարարելով, որ ԱԺ-ն իր տունն է, պահանջեց լրագրողէն հեռանալ, իսկ երբ լրագրողը ընդդիմացաւ, պատգամաւորը ձեռքը մեկնեց դէպի սեղանը դրուած հեռախօսը (ամենայն հաւանականութեամբ)՝ փորձելով զայն նետել լրագրողի ուղղութեամբ, որ կանխեցին անոր իսկ գործընկեր պատգամաւորները:

Թէեւ անհաւասարակչիւ վարքագիծ դրսեւորած պատգամաւորը գործընկերները ձեռով մը հեռացուցին տարածքէ, բայց քիչ անց անոր օգնութեան հասաւ ԱԺ նախագահ Ալէն Սիմոնեանը: Ան ալ Խորհրդարանի անվտանգութեան աշխատակիցներուն հրահանգեց լրագրող Անի Գեորգեանը դուրս հանելու ԱԺ շէնքէն, որ անյապաղ կատարեցին. լրագրողի նկատմամբ բռնութիւն գործադրելով, թեւերէն բռնած քաշքշելով՝ զինք դուրս բերին ԱԺ շէնքէ:

Տեղի ունեցածէն ետք՝ լրագրողներու հետ զրոյցի ընթացքին՝ Ալէն Սիմոնեանը ոչ միայն յայտարարեց, որ չի պատրաստուիր պատգամաւոր Զրիստինէ Պօղոսեանի վարքագիծը քննութեան առնել, այլեւ, որ ինքը պիտի առաջնորդուի ԱԺ կանոնակարգ օրէնքի նոր դրոյթներուն համապատասխան, ըստ որոնց՝ ԱԺ գործունէութիւնը խաթարող լրագրողը պէտք է հեռացուի: «Վաղուց էր պէտք դա անել: Փառք Աստծոյ, օրէնքն արդէն ընդունել ենք», - յայտարարեց Ալէն Սիմոնեանը:

Ակնհայտ է, որ մամուլի նկատմամբ իշխանութիւններուն նման, մեղմ խօսքով, պաշտօնէտային ոչ յարմար վերաբերմունքը կապուած է վերջին օրերուն երկրին մէջ տեղի ունեցող՝ զիրենք անհանգստացնող իրադարձութիւններով, ռազմաճակատին զուգահեռ՝ քաղաքական հարթութիւնու վրայ կատարուող ստուերային գործընթացներով եւ անոնց նկատմամբ հասարակութեան մէջ յառաջացած արդարացի վրդովմունքով:

Իշխանութիւնը, ինչպէս նախապէս, այնպէս ալ այսօր, իր սխալներուն եւ թերութիւններուն մասին հանրութիւնը իրազեկող մամուլը կը համարէ թշնամի, քանի որ մեծապէս ազատ ու իշխանութեան վերահսկողութենէն դուրս գործող ՉԼՄ-ներու աշխատանքին շնորհիւ է, որ հասարակութիւնը կը տեղեկանայ իր թիկունքին կատարուող իրադարձութիւններուն մասին: Հայաստանի Ժուռնալիստներու միութիւնը խստօրէն կը դատապարտէ այսօր Ազգային ժողովէն ներս լրագրողների նկատմամբ կատարուած ոտնձգութիւնները, ներառեալ՝ ներկայացուցչական մարմնի ղեկավարի՝ ԱԺ նախագահի հրահանգով, իշխանութենէն կը պահանջէ ժողովրդավարութեան սկզբունքներուն հաւատարիմ գործելաճան դրսեւորել, կատարուածը արժանացնել իրաւական գնահատականի, պատասխանատւութեան ենթարկել սեփական խմբակի անդամ այն պատգամաւորները, որոնք առաջին անգամ չէ, որ լրագրողներուն կը սպառնան հաշուեհարդարով:

Շաբ. Էջ 07

Հաղորդագրություն

**Կատարուեց Մասնաւոր Աղօթք
Խաղաղութեան Եւ Հայոց Բանակի Համար**

Սեպտեմբերի 15-ին, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Երկրորդ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի հանդիսապետութեամբ, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Սուրբ Յովհաննէս Մկրտիչ եւ Սուրբ Վարդան մատուռ-մկրտարանում կատարուեց մաս-

նաւոր աղօթք, որի ընթացքում Մայր Աթոռի միաբանութիւնը, պաշտօնեւորութիւնը եւ հաւատաւոր ժողովուրդն իրենց հայցն առաքեցին առ Աստուած վասն խաղաղութեան Հայաստան եւ Արցախ հայրենիքի եւ զօրակցութեան հայրենեաց պաշտպանների:

**Հ.Բ.Ը.Մ.ը Կը Ղատապարտէ Հայաստանի
Սահմանային Շրջանները Թիրախաւորող
Ազերի Յարձակումները Եւ Կոչ Կ'ուղղէ
Համընդհանուր Միասնականութեան**

Սեպտեմբեր 13-ի առաւօտեան առաջին ժամերուն շղթայազերծուած Ազերի յարձակումները, որոնք կը թիրախաւորէին Հայաստանի սահմանային Զերմուկի, Կորիսի, Սոթքի, Վարդենիսի, Արտանիշի, Իշխանասարի եւ Կապանի շրջանները, եւ այդ յարձակումները դիմակալող Հայաստանի պաշտպանական ուժերու տուած զոհերու նկատառելի թիւը, կրկին անգամ ահազանգի մատնած են միջազգային շրջանակները, Հայաստանի Պետականութեան, սահմանային ամբողջականութեան եւ ժողովուրդի ապահովութեան խնդիրները ուշադրութեան առարկայ դարձնելով: Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը, աշխարհի հայկական մեծագոյն ոչ-շահամետ կազմակերպութիւնը, խորապէս կ'ըմբռնէ 2020-ի Արցախեան Պատերազմի կասեցման զինադադարի ընթացքին եւ անոր յաջորդող ժամանակաշրջանին, Ազրայեճանի կողմէ նախաձեռնուած պատերազմական այս գործողութիւններուն եւ միջազգային սկզբունքներու խախտումներուն դրդապատճառները: Նաեւ կը գիտակցի այն լրջագոյն հետեւանքներուն եւ մարդկային զոհերու ահագնութեան, որ հայկական ինքնիշխան տարածքներուն վրայ կատարուող Ազերիական յարձակումները կրնան պատճառել: Հետեւաբար կոչ կ'ուղղենք միջազգային համայնքին, սփիւռքի հայութեան եւ բոլոր մարդկային իրաւանց պաշտպան շրջանակներուն, ճակատ կազմել Ազերիական նկրտումներուն դէմ, որոնք կը թիրախաւորեն Հայաստանի սահմանային շրջաններու խոցելի համայնքները:

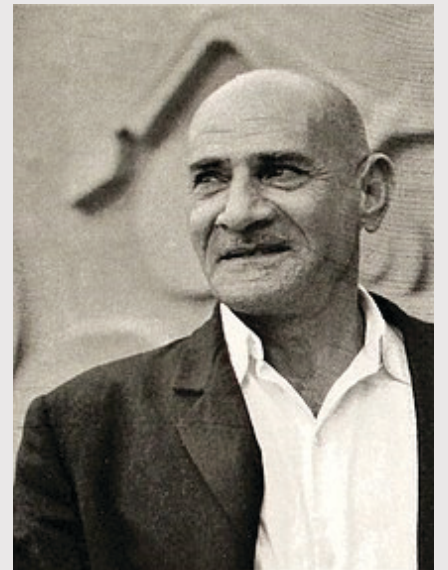
**Պատմութեան
Մէջ Այսօր**

Ռաֆայէլ Իսրայէլեան

Ռաֆայէլ Իսրայէլեան (4 (17) Սեպտեմբեր 1908, Թիֆլիս, Ռուսական Կայսրութիւն - 8 Սեպտեմբեր 1973, Երեւան, Հայաստանի Խորհրդային Ընկերվարական Հանրապետութիւն, Խորհրդային Ընկերվարական Հանրապետութիւններու Միութիւն), հայ ճարտարապետ, «Սարդարապատի ճակատամարտը» յուշահամալիրի հեղինակը:

Ռաֆայէլ Սարգիս Իսրայէլեանը ծնած է 17 Սեպտեմբեր 1908-ին Թիֆլիսի մէջ (այժմ Թիֆլիս): Հայրը՝ Սարգիս Յակոբ Իսրայէլեանը ծնած է Շուշի: Սարգիս Իսրայէլեանը՝ Հայոց լեզուի եւ գրականութեան մասնագետ, բանաստեղծ, ծաւալել է աշխուժ գիտական եւ կրթական գործունէութիւն Արցախի տարբեր շրջաններուն մէջ եւ Թիֆլիսի մէջ: Իսկ մայրը՝ Մարիամ Հայնազարեանը ծնած է Նախիջեւան (ներկայիս՝ Ատրբեյճանի Հանրապետութիւն): Ռաֆայէլ Իսրայէլեանը 1925 թուականին աւարտած է Թիֆլիսի թիւ 72 աշխատանքային դպրոցը: 1926-1928 թուականներուն սովորած է Վրաստանի գեղարուեստի ակադեմիայի ճարտարապետութեան ճիւղը: Ուսանելու տարիներուն ան ձեռք բերած է ճարտարապետական հիմնարար գիտելիքներ:

1929-1932 թուականներուն սովորած է Լենինկրատի (այժմ՝ Սան Բերքերբուրգ) Կոմունալ շինարարութեան ինստիտուտի ճարտարապետութեան ճիւղը: Աւարտած է, որպէս ճարտարապետ նախագծող: 1932-1934 թուականներուն սորված է Լենինկրատի ԽՍՀՄ Գեղարուեստի ակադեմիայի Ի. Ե. Ռեպինի անուան գեղանկարչութեան, քանդակագործութեան եւ ճարտարապետութեան ինստիտուտում եւ 1934 թուականին աւարտած է ինստիտուտին առընթեր վկայականի նախագիծերու նախապատ-

րաստական դասընթացքները: «Գերազանցութեամբ» պաշտպանած է վկայականի նախագիծը, ստանալով ճարտարապետ-արուեստագետի կոչում: 1936 թուականին աւարտել է Ի. Ե. Ռեպինի անուան գեղանկարչութեան, քանդակագործութեան եւ ճարտարապետութեան ինստիտուտի վարպետութեան կատարելագործման դասընթացքները՝ ստանալով ճարտարապետ-նկարիչի կոչում:

1934 թուականին ամուսնացած է Սոֆիա Մուրատեանի հետ: 1936 թուականին տեղափոխուած է Երեւան:

1951 թուականին Յաղթանակ յուշարձանի ճարտարապետութեան համար արժանացած է ԽՍՀՄ պետական առաջին կարգի մրցանակի:

1968 թուականին Հայկական ԽՍՀ Գերագոյն խորհուրդի նախագահութեան հրամանագիրով արժանացած է Հայկական ԽՍՀ վաստակաւոր ճարտարապետի պատուաւոր կոչումին:

1969 թուականին կայացած է Իսրայէլեանի անհատական ցուցահանդէսը Թաիլիսիի մէջ: 1970 թուականին ԽՍՀՄ Գերագոյն խորհուրդի նախագահութեան հրամանագիրով արժանացած է ԽՍՀՄ ժողովրդական ճարտարապետի պատուաւոր կոչումին:

1973 թուականի Սեպտեմբեր 8-ին մահացած է Երեւան:

Առաջնային քայլը պէտք է ըլլայ անմիջապէս մէկ կողմ դնել ներքաղաքական տարակարծութիւնները եւ համախմբուիլ, միաւորելով մեր ուժերը եւ միջոցները ուժեղ ճակատի մը շուրջ, դիմագրաւելու համար մեր հայրենիքին սպառնացող այս գոյութեանական սպառնալիքը: Հ.Բ.Ը.Մ.ը յանձնառու է իր բոլոր կարելիութիւնները ի գործ դնելու, ի խնդիր մեր պետութեան եւ ազգի հզօրացումին:

Միաժամանակ, մենք մեր խորագգաց վշտակցութիւնը կը յայտնենք Ազերիական այս անհիմն նախադարձակումին պատճառով զոհուած զինծառայողներու ընտանիքներուն եւ հարազատներուն:

Սեպտեմբեր 13

Օտար Բարքեր

ԳԵՈՐԳ ԲԵՕՇԿԵՐԵԱՆ «Չարթօնք»ի Երեց Աշխատակից

Ամուսնության Նորածել Կողակից մը . . .

Այս պատմությունը մեզի կու գայ Ճափոնի մայրաքաղաք Թոքիոյէն: Ցարդ ամուսնությունները կը կնքուէին այր մարդու եւ կնոջ միջեւ: Սակայն քսանմէկերորդ դարուն՝ ամուսնությունները արտօսուեցան կնքուելու այր մարդու եւ այր մարդու եւ կամ կնոջ եւ կնոջ միջեւ ալ:

Նոյնիսկ՝ գէթ ամերիկայի մէջ, արտօսություն տրուեցաւ երկու երիկ մարդոց եւ կամ երկու կիններու զաւակ որդեգրելու: Ուրեմն՝ ամուսնության մեր գիտցած աւանդական դրուսները հիմնովին յեղաշրջուեցաւ, դէպի լաւը կամ դէպի վատը՝ դուք որոշեցէք:

Գայով մեր Թոքիոյի պատմության, ամուսնության Նորածել Կողակիցի մը դրուսները ստեղծուեցաւ՝ որ բոլորովին տարբեր է ցարդ ընդունուած համակարգէն: Հիմա թոյլ տուէք որ բացատրեմ:

Խնդրոյ առարկայ անձը կը կոչուի Աքիի-քօ Բօնտօ: Ան 38 տարեկան է, ունի կայուն գործ մը եւ ընկերային լայն շրջանակ մը: Սակայն 2018-ին, ան անպաշտօն կերպով ամուսնացած է առասպելական կերպարի մը հետ (տես նկարը) որուն կոչած է Հաթսուրէ Միքօ: Անպաշտօն՝ որովհետեւ տեղի ունեցած է առանց պետական արտօսության:

Բայց եթէ ինծի հարցնէք, Հաթսուրէ Միքօ ուրիշ բան չէ՝ եթէ ոչ մեր գիտցած պուարիկը, չէ՞ք խորհիր!

Վերադառնալով այս տարօրինակ ամուսնության՝ մեր փեսան հետեւեալ ձեւով արդարացուցած է իր արարքը:

"Ես երկար ժամանակէ ի վեր գիտէի որ մարդկային կողակից մը չէի ուզեր, որովհետեւ ընտանեկան կեանքը Ճափոնի մէջ շատ կնճռոտ է: Առաւել, միշտ ալ զգացած էի բուռն գրաւչութիւն մը՝ առասպելական կերպարներուն հանդէպ: Երբ միասին ենք, ան ժպիտ մը կը բերէ դէմքիս":

Երբ իրեն հարցուցած են թէ ի՞նչ է առաւելութիւնը առասպելական կերպարին, Ան հետեւեալ ձեւով արտայայտած է իր մտածելակերպը:

"Միքօն միշտ հոն է ինծի համար: Ան երբեք անհաւատարիմ պիտի չգնուի իմ նկատմամբս եւ ես երբեք պիտի չտեսնեմ իր հիւսնադանալը կամ մեռնիլը . . ."

Հոս պէտք է աւելցնեմ որ Աքիի-քօ առանձին չէ իր այս արարքին մէջ, որովհետեւ հազարաւոր մարդիկ կը հետեւին իր օրինակին՝ եւ նոյնիսկ Ճափոնէն դուրսն ալ:

Խղճամիտ Գողը . . .

Այս դէպքը պատահած է վերջերս Թեքսաս Նահանգի Փորթ Արթըր քաղաքին մէջ: Բուն նիւթին չանցած՝ կ'ուզեմ ներածական մը ներկայացնել գողերու մասին:

Գողերը՝ առ հասարակ, լաւ տպաւորութիւն մը չեն ձգած մարդոց վրայ:

Այս մէկը արդարացի է որովհետեւ անոնք իրենց գողութեամբ ոչ թէ միայն նիւթական վնասներու կ'ենթարկեն տուներու բնակիչները,

այլեւ բարոյական ալ՝ բռնաբարելով անոնց մեղսութիւնը, այսինքն ամերիկեան մեկնաբանութեամբ՝ violating their privacy.

Վերադառնալով մեր տարօրինակ պատմության՝ խնդրոյ առարկայ մեր գողը կը կոչուի Մարգոս Հապըրտ: Բայց ինչո՞ւ խղճամիտ բնութագրեցի զինք, հիմա թոյլ տուէք որ բացատրեմ:

Ուրեմն Մարգոս օր ցորեկով կը մտայ բնակարանի մը առջեւի պարտեզը (front yard) եւ կ'ուզէ գողնալ խոտ կտրելու մեքենան, որ կը գտնուէր հոն: Բայց երբ կը տեսնէ թէ խոտերը մեծցերն են, գործի կ'անցնի եւ խոտերը կտրելէ ետք՝ մեքենան կ'առնէ ու կը քալէ:

Յանկարծ տանտերը վերահասու դառնալով եղածին, կը վազէ Մարգոսի ետեւէն որպէսզի մեքենան ետ առնէ: Չայս տեսնելով՝ Մարգոս մեքենան կը թողու փողոցին մէջտեղը եւ թռիչք կ'առնէ դէպի իր տունը . . .

Այս հարցին մէջ զիս զարմացնողը հետեւեալն է: Եղբայր, խոտ կտրելիք մեքենան ի՞նչ արժէք կը ներկայացնէ, որ անոր համար մարդ ուզէ գողնալ զայն: Վստահ եմ եթէ ձերբակալուէր, Մարգոս (տես նկարը) պիտի ենթարկուէր տուգանքի եւ հաւանաբար ալ բանտարկութեան: Արդե՞ք կ'արժէ այդ տաղտուկն ու անոր անհաճոյ հետեւանքները՝ գործածուած մեքենայի մը համար, չեմ հասկնար ու վերջ:

Պրպտումներ

ՍԱՐԳԻՍ ՓՈՇՕՂԵԱՆ «Չարթօնք»ի Երեց Աշխատակից

«Աշխարհիս վրայ մարդիկ կան որ կը հաւատան, մարդիկ կան որ չեն հաւատար. Ես անոնցմէ եմ որ կը հաւատամ»: (Գրիգոր Օտեան):

Հայրս աչքերը փակեց ու անցաւ յաւիտենության: (Մանուկները կը խօսակցին).- «Հիմա աղբիւրէն անցան. Հիմա այգիէն ալ անցան. Եւ հիմաներ . . . եւ հիմաներ միւսն է՝ «հիմա ալ չըպիտի գայ, հիմա ալ չըպիտի գայ, հիմա ալ չըպիտի գայ»: Մ. Մեծարեց: Տասնամեայ երեխայ, թելերս գրասեղանին՝ գլուխս թելերուս վրայ, մտածած եմ. «Եթէ Աստուած Պապան չստեղծէր երկինքն ու երկիրը, մամաս, պապաս, ինչ պիտի ըլլար. Ինչ կը նշանակէ պարապութիւն. Ու ԿԱՅ: Ի հարկէ չկարողացայ լուծել. Բան մը՝ որ մարդու բանականության արեւածագէն սկսած է, ու տակաւին վերջնական եզրակացութեան չէ հասած. Մանաւանդ անոնք այնքան շատ են, տեսակաւոր, իրարամերժ: Զանկ Ֆու Յէին հարց են տուէր թէ երբեք չի խօսիր Անդենականի մասին, ըսէր է .«Նախ սա մեր տեսածները հասկնանք»: Ուրեմն մանկութեանս հարցադրումը չունի իր պատասխանը եւ պիտի չունենայ ալ ինչքան որ պրպտեմ ու խոկամ հին գրութիւններէ մեզի հասած պատառիկներ կամ ամբողջութեամբ անընթեռնելի կամ պակասաւոր, հանուած հողի ընդերքէն եւ կամ հողի վրայ իբրեւ բուրգ՝ յաղթական կեցուածքով դարերէ եկած ու դարերու նայող կեցուածքով ու պահուածքով. Թեւեւ ամէն ոքի չէ տրուած կարենալ հետապնդել իր կեանքի նպատակը ինչ-ինչ պատճառներով բայց կը մնայ բան մը, նշոյլ մը որով հետաքրքրութիւնը զինք կ'առաջնորդէ կարելի եղած առիթներով ու սահմաններով եթէ ոչ լրիւ գաղափար, այլ սերտողութեան նիւթ, գէթ ինքնագոհացումի համար: Գիրքերու աշխարհը . . . ո՛վ կրնայ չափել Նիւթերու բազմազանութիւնը եւ օրէ օր աճող գիտելիքներու ցուցմունք իբր. Բայց:

Հայրս աչքերը փակեց, անցաւ Յաւիտենության: Երկրորդ օրը այցելեցի գրախանութ մը, ուրկէ երկու գիրք գնեցի գուցէ մասամբ ինքզինքս զբաղեցնելու կեանքի ու մահուան իրականութեամբ: Մին իբրեւ խորագիր ունէր «ԿԵԱՆՔ ՅԵՏ ՄԱՅՈՒՄ» Միւսը՝ «ՎԱՐԱԳՈՅՐԵՆ ԱՆԴԻՆ»: Մի քանի տող գիրքերու պարունակէն.- Թէ մարմինը արտաքին է որու մէջ կը բնակի հոգին. Ուրեմն երբ մարմինը մահանայ, ներքին Եսը՝ Հոգին կը քնէ մարմինը եւ ամբողջական գիտակցութեամբ կ'անցնի Անդենականին . . . լրիւ մէջբերում Ա. Կոռնթացիսէն եւ . . . անպատեհութիւնը մարդկային բառամբերքին՝ եղած է գլխաւոր բարդութիւնը նկարագրելու համար Հոգին եւ այլ երեւոյթներ վերջի վերջոյ հասնելու եզրակացութեան մը՝ թէ Հոգին անմահ է . . . եւ մահ չկայ: Միսթարական է արդարեւ եւ ան որ կը հաւատայ կ'ապրի:

«Անսկիզբին գաղտնիքները ո՛չ դուն գիտես եւ ո՛չ ալ ես/ Անտեղծութիւն բառը կարդալ ո՛չ դուն կրնաս եւ ո՛չ ալ ես/ Վարագոյրին ետեւն է իր կը բարբառէնք մենք երկուսով/ Վարագոյրը երբ որ վերնայ, ալ ո՛չ դուն կաս եւ ո՛չ ալ ես:» (Օմար Խայեամ): Առարկայական եզրայանգում-լուծում: Եթէ այդպէս է, ոչինչ կը մնայ մտածելու, լուծելու, վերլուծելու: Սակայն կայ Հոգեւոր գրականութիւն ուր Արեւելք, Արեւմուտք ունին տարբեր մօտեցումներ հուսկ՝ եզրակացութիւններ:

Հետաքրքրական է «Կիլկամիշի Հերոսամարտը» գրքոյկը որ ունի իբրեւ ենթախորագիր «Ամէն ինչ տեսածի մասին»: Կիլկամիշ յաւիտենության կը ձգտի ու անկարելին կը կատարէ իր ընկերոջ՝ Էնկիտունին հետ: Անմահական ծաղիկը ծովու յատակէն լոյսի կը բերէ ու քիչ մը հանգստանալու առիթէն կ'օգտուի օձը որ ծաղիկին կը տիրանայ. Կիլկամիշ կը մնայ ձեռնունայն: (Իսկ իր ընկերոջ՝ Էնկիտունին՝ արդէն դժոխքն է): Ի վերջոյ Տնտեսուհին կը բարբառէ Կիլկամիշին «Աստուածները երբ ստեղծեցին մարդուն, անոր Մահ սահմանեցին, Կեանքն իրենց ձեռքերուն մէջ պահեցին: Իսկ դուն, Կիլկամիշ, կուշտ պահէ ստամոքսդ» եւ այլ խորհուրդներ կեանքը ապրելու իբրեւ հայր եւ երկրի պետ: Այսպէս կայ երկրային կեանքն ու երկնայինը որու միակ յենարանը հաւատքն է. Արդարեւ կրօններու հիմն է ան: «Առանց հաւատքի անհնարին է Աստուծոյ հաճելի ըլլալ. հաւատքը յուսացած բաներու հաստատութիւնն է եւ չ'երեւցած բաներու ապացոյցը» (Պողոս Առաքեալ):

Լիբանանահայ Դպրոց

Ուսուցչական Ա. Ընդհանուր Ժողով.

Ազդանշանը Տրուեցաւ Մեսրոպեան Վարժարանին 84-Րդ Կրթական Տարեշրջանին

2022-ի Սեպտեմբերի 8-ին Հայ կաթողիկէ Մեսրոպեան բարձրագոյն վարժարանի ուսուցչական-տեսչական անձնակազմը գումարեց իր առաջին՝ վերամուտի ընդհանուր ժողովը վարժարանի “Ֆարաճեան” հանդիսասրահի մէջ:

Ժողովը բացուեցաւ Մեսրոպեանի հոգեւոր տեսուչ Արժ. Տէր Ռաֆֆի քահանայ Յովհաննէսեանի խորհրդածութիւններով եւ աղօթքով, որուն յաջորդեց վարժարանի տնօրէն պարոն Կրէկուար Գալուստի ուղեւշող զեկոյցը՝ փակուած տարեշրջանին մասին ամփոփ տեղեկատուութեամբ եւ յառաջիկայի աշխատանքներուն մասին:

Պարոն Գալուստ նախ դիտել տուաւ, որ անցեալ տարեշրջանին հնարաւոր եղաւ յաջողութեամբ անցնիլ քորոնա ժահրի տարածման սահմանափակումին ընկերացած բնականոնացման հանգրուանը, եւ այս տարի Մեսրոպեանը լիովին պատրաստ է սկսելու եւ շարունակելու նախահամաճարակային շրջանի դրութեամբ սովորական տարեշրջան մը, որուն ընթացքին ամբողջովին պիտի վերա-

կանգնուին մինչ այդ առկախեալ կրթական աշխատանքները, արտադասարանային գործունեութիւնները՝ ներառեալ:

Պարոն տնօրէնը գոհունակութիւն արտայայտեց անցած տարեշրջանի կրթական արդիւնքներուն համար, որոնց մէջ իրենց յատուկ տեղը գրաւեցին պետական քննութիւններուն յաջողութիւնները. բարձրագոյն վարժարանի պրեվէի (97.14%) եւ բ. պաքալորիայի (93.10%) քննութիւններուն յաջողութեան համախառն համեմատութիւնը կազմեց 95.31 առ հարիւր, իսկ արուեստից վարժարանի BP2, BT3 եւ TS բաժիններու յաջողութեան համախառն համեմատութիւնը՝ 100 առ հարիւր: Չոյզ վարժարաններէն, պետական քննութիւններուն յաջողութիւն արձանագրեցին 116 աշակերտներ, որոնցմէ 53-ը՝ յիշատակութեամբ:

Պարոն Գալուստ շեշտեց, որ Մեսրոպեանի անձնակազմի իւրաքանչիւր անդամ նուիրուած եւ պարտաճանաչ աշխատանքով իր ներդրումը ունեցաւ վարժարանի նուաճումներուն մէջ, ի հեճուկս բոլորին ծանօթ՝ չափազանց դժուար պայմաններուն: Մեսրոպեան բարձրագոյն վարժարանը յառաջիկայ տարեշրջանին ունի 109 անդամներէ բաղկացած անձնակազմ մը, լիովին կատարելու համար ի խնդիր աշակերտներու լաւագոյն կրթութեան ստանձնուած պարտաւորութիւնը: Պարոն Գալուստ ըսաւ, որ, ինչպէս անցած տարիներուն, նոր

տարեշրջանին եւս ուսուցիչներու վերապատրաստական աշխատանքները պիտի ըլլան շարունակական, տնօրէնի կրթական հարցերու խորհրդատու դոկտ. Զոլէթ Աունի գլխաւորութեամբ:

Ապա խօսք առաւ Մեսրոպեանի երկրորդական բաժնի պատասխանատու, դոկտ. Աունի օգանական տիկին Հասնա Ապու Էլիաս, որ գլխաւորաբար անդրադարձաւ դասանիւթերու համակարգող ուսուցիչներու եւ ուսուցչական կազմին միջեւ աշխատանքներու

կազմակերպման, ինչպէս նաեւ դասաւանդութեան ելեկտրոնային կառավարման դրութեան վերաբերող հարցերուն:

Շաբ. Էջ 05

Լիբանանահայ Դպրոց

Ուսուցչական Ա. Ընդհանուր Ժողով.

Ազդանշանը Տրուեցաւ Մեսրոպեան Վարժարանին 84-Դ Կրթական Տարեշրջանին

Սկիզբը Էջ 04

Հանդիպումի երկրորդ մասով ներկաներուն հետ վարժողական աշխատանքներ կատարեց WAZNET կրթական խորհրդատուական ընկերութեան տնօրէն պարոն Սամիր Զոնսթանթին. Մեսրոպեանը բազմաթիւ տարիներէ ի վեր կը գործակցի այս ընկերութեան հետ ուսուցիչներու, ծնողներու եւ աշակերտներու մտաւոր զարգացման ծրագիրներու շրջանակին մէջ:

Պարոն Զոնսթանթին կարեւոր թելադրանքներ կատարեց՝ ուղղուած ներկայ ընկերային-տնտեսական պայմաններուն հետ անձի յարմարողութիւնը զարգացնելուն, դիտել տալով, որ շնորհիւ այդ յատկանիշին է, որ անձը, ապրելէ ետք անկումներու փորձառութիւնը, կրնայ բարոյահոգեբանական եւ ֆիզիքական առումներով վերելքի ընթացքը բռնել եւ ձեռք բերել ճկունութիւն՝ առ ի պատասխան Նոր եւ փոխաւոր պայմաններուն:

Վերամուտի հանդիպումին յաջորդող

օրը մեկնարկեց ուսուցիչներու վարժողական եռօրեայ սեմինարը, ղեկավարութեամբ Մեսրոպեանի տնօրէնի կրթական հարցերու խորհրդատու

դոկտ. Զոլէթ Առնի:

**Տեղեկատուական գրասենեակ
Հայ Կաթողիկէ Մեսրոպեան
Բարձրագոյն Վարժարանի**

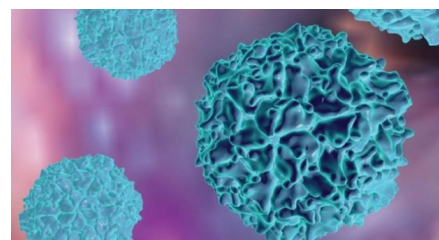
Առողջապահական

**Նիւ Եորք Արտակարգ Դրութիւն Կը
Յայտարարէ «Փոլիոմայելիթիս»-ի
Բռնկման Առիթով**

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Նիւ Եորք նահանգի իշխանութիւնները արտակարգ դրութիւն յայտարարած են «Փոլիոմայելիթիս»-ի բռնկման առիթով, ուր հաստատուած է հիւանդութիւնը կրող մէկ պարագայ: Ապրիլին, հոսող ջուրերէն վերցուած տասնեակ փորձանմուշներ ժահրի գոյութեան վերաբերեալ դրական արդիւնք ցոյց տուած են, տեղեկացուցած է Daily Mailը:

Այս մասին յայտարարած է նահանգապետ Զեթի Յոչուկի աշխատակազմը, որ տեղեկացուցած է, թէ այս քայլը կ'արտօնէ «նահանգի գործակալութիւններուն ձեռնարկել համապատասխան միջոցներ՝ տեղական իշխանութիւններուն եւ մասնաւոր անձերու օգնութիւն ցուցաբերելու, որպէսզի պատրաստուին արտակարգ դրութեան եւ արձագանգեն, որմէ ետք կարենան վերականգնիլ»:

Ժահրով հիւանդանալու պարագայ առաջին անգամ յայտնաբերուած է Ռոքլետտ «օքրուկ»-ի մէջ՝ Նիւ Եորքի Պրոնքս շրջանէն ոչ շատ հեռու, Յուլիս 21-ին: Հոսող ջուրերու վերահսկման համակարգը Նոյնպէս ժահր յայտնաբերած է քաղաքին մէջ եւ մերձակայ Օրեյնս եւ Սուլիվան «օքրուկ»ներուն մէջ: Պաշտօնական անձեր յայտարարած են, որ Նասո

«օքրուկ»ը, որ Նոյնպէս կը գտնուի Նիւ Եորքէն ոչ շատ հեռու, իր հոսող ջուրերուն մէջ ժահր յայտնաբերած է: Օգոստոսին, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու հիւանդութիւններու վերահսկման եւ կանխարգիւման կեդրոնները տեղեկացուցած էին, որ հետագայ քննութեան ընթացքին Նիւ Եորքի մէջ յայտնաբերուած է ժահրի առնուազն 21 դրական նմուշ: Նմուշներէն մէկը ստացուած է ապրիլին, ինչ որ կը նշանակէ, թէ կործանարար ժահրը մինչեւ յայտնաբերուիլը կրնայ շրջանառութիւն կատարել քանի մը ամիս: Ռոքլետտ «օքրուկ»-ի պաշտօնեայ մը Նախագահութեան ցուցած էր, թէ հակառակ որ ներկայ պահուն յայտնաբերուած է հիւանդութեան միայն մէկ պարագայ, Նիւ Եորքի վարակուած բնակիչներու իսկական թիւը կրնայ հասնիլ հազարներու: Հիւանդութիւններու վերահսկման եւ կանխարգիւման կեդրոնի տուեալներով՝ «Փոլիոմայելիթիս»ով վարակ-

ման 1900 պարագայէն միայն մէկը չպատուաստուած մարդոց մօտ կրնայ յանգեցնել կաթուածահարման: Պաշտօնեաները կը հաւաստիացնեն, թէ պատուաստուածները անհանգստանալու կարիք չունին այս բռնկման հետ կապուած:

Ամերիկացիներու աւելի քան 90 առ հարիւրը կը պատուաստուի

երկու տարեկանին, եւ շատերը պէտք է պատուաստուած ըլլան պետական դպրոց յաճախելու համար: «Փոլիոմայելիթիս»-ի դէմ պատուաստումներ չկան. պատուաստումը մանուկ հասակին պաշտպանութիւն կ'ապահովէ ամբողջ կեանքի տեւողութեան համար:

**Աղէն Ամբողջովին Հրաժարիլ Ունի Իր
Անպատեհութիւնները**

Մասնագէտները աղը յաճախ կ'անուանեն «սպիտակ մահ», որովհետեւ անիկա կործանարար ազդեցութիւն կ'ունենայ մարդու օրկանիզմին վրայ, եթէ ատոր օրական Նորմը կը գերազանցէ 5 կրամը առողջ մարդոց եւ 2,5 կրամը՝ արեան գերճնշման հիւանդութիւն ունեցողներու համար:

Շատ բժիշկներ կը յանձնարարեն աղը օգտագործել որքան կարելի է քիչ կամ ընդհանրապէս բացառել զայն սննդաբաժինէն, բայց ռուս սննդաբան Մարիա Գերասիմովա խորհուրդ կու տայ չհրաժարիլ աղէն ընդհանրապէս:

Մասնագէտը նշած է, որ աղը բացառելը կրնայ յանգեցնել ինքնազգացողութեան վատթարացման, տկարութեան եւ ցնցումներու:

Սննդաբանը բացատրած է, որ «քլոր»ը աղին մէջ անհրաժեշտ է աղաթթուի արտադատման համար, որ ստամոքսահիւթի հիմնական

բաղադրիչն է: «Սոտիում»ը իր կարգին կը մասնակցի նեարդային ազդակներու հաղորդման: Գերասիմովային խօսքով՝ առանց աղի սննդականոն մասնագէտները կրնան նշանակել միայն որոշ պարագաներու: Բացի ատկէ, սննդաբանը չի յանձնարարեր աղ օգտագործել մէկ տարեկանէն փոքր մանուկներու կերակուրներուն մէջ, իսկ ուրիշներու համար աղը անհրաժեշտ է, երբ անիկա օրական Նորմի սահմաններուն մէջ, տեղեկացուցած է Med Noveltyն:

Յրանդ Տինքը Իմ Կեանքում

ՇՈՎԻՆԱՐ ԼՈՔՄԱԳՅՈՂՆԵԱՆ

Զկայ որեւէ մարդ, ով դժգոհ չլինի աշխարհից: Դժգոհները բաժանում են երկու խմբի՝ առաջինները փոքր եւ մեծ տեսակի Լենիններն ու Յիթերները, փորձում են աշխարհը փոխել ուրիշի կեանքի հաշուին: Երկրորդները սեփական կեանքն են դնում զոհասեղանին: Ամեն մարդու հետ ծնունդ է մահուան վախը, եւ միայն նուիրեալներին այդ վախը ի վիճակի չէ կանգնեցնել:

Սովորաբար Յրանդի նման մարտիկները ընտանիք չեն կազմում: Յրանդը չգրկեց իրեն ընտանեկան երջանկութիւնից: Ինքը զրկուած լինելով մայրական եւ հայրական գուրգուրանքից (երեք եղբայրներ մեծացան որբանոցում), հետագայում նա իր տան երդիկի տակ առաւ ծնողներին:

Յրանդը ուներ բազում ընկերներ: Նրանց միջեւ խորականութիւն չլիներ, նա բոլորին հրաւիրեց իր որդու հարսանեկան արարողութեանը՝ ոչ միայն եկեղեցի, այլ նաեւ ճաշկերոյթի:

1996-ին մի քանի ընկերներով Յրանդը հիմնեց թուրքերէնով "Ակօս" շաբաթաթերթը (12 էջերից 2-ը հայերէնով էր): "Ակօս"-ի աշխատակազմը դարձաւ նրա երկրորդ ընտանիքը, որտեղ երիտասարդները 42 տարեկան Յրանդին հարազատ հոր պէս սիրեցին: Ինձ թւում է, Յրանդը ամենուրեք վերականգնում էր թուշլայի ճամբարի մոդելը, որտեղ ժամանակին նա եւ իր կինը՝ Ռաբէլը, վարիչ էին:

Ընտանիքի համար, գաղափարների համար, ամեն մի ընկերոջ համար նա պատրաստ էր իր կեանքը զոհաբերել: Սակայն փրկելով ընտանիքը, նա կկորցնէր ընկեր-համախոհներին եւ հայրենիքը: Մնալով Թուրքիայում, նա վտանգում էր հարազատների կեանքը... Յրանդը, խորը գիտակցելով, որ նա դատապարտուած է եւ նրա վախճանը ժամանակի հարց է, այնուամենայնիւ ինքնիրեն չէր տեսնում ոչ մի ուրիշ հաւաքականութեան մէջ, բացի թուրք քաղաքական – մտաւորական: "Ես պիտի հաստատուեմ Յայաստանում", – սիրում էր նա կրկնել, ինչպէս հայաստանցին է երազում տեղափոխուել փրկարար ԱՄՆ: Ունենալով նման պահեստային տարբերակ, նա իրեն անելի վստահ էր զգում Թուրքիայում:

Ես եւ նա

Երբ ես ծանօթացայ Յրանդի հետ, նա ինձ արդէն 5-6 տարի է ճանաչում էր: Մի անգամ նա ինձ խոստովանեց, որ ես Յայաստանից եկած առաջին երգչուհին էի, որին նա տեսաւ իր կեանքում: Յետոյ նա սկսեց կարդալ իմ գրութիւնները "Ժամանակ" օրաթերթի սիւնակում... Մեր երկրորդ թէ երրորդ հանդիպումն էր, երբ նա յանկարծ վեր թռաւ իր տեղից, խոնարհուեց եւ այնպիսի գեղեցիկ խօսքեր ասաց իմ գրածների հասցէին, որ ես շփոթուեցի: Յրանդը երբեւն այլեւս չգովաբանեց ինձ՝ իսկական տղամարդիկ մէկ անգամ են միայն խոստովանում: Նա յայտնեց իր ցանկութիւնը, որ ես գրեմ "Ակօս" շաբաթաթերթում եւ վարձատրուեց (մինչ Յրանդը համայնքի թերթերում եւ հանդէսներում գրողներին հազուադէպ էին վարձատրում Ստամպուլում):

"Նահատակ Յայաստան"

Յունուարի 19-ին ես գնացի "Ակօս"-ի խմբագրատուն ժամը 2-ի մօտ: Յրանդին մնացել էր մէկ ժամուկայ կեանք: Նրա առանձնասենեակը գտնուում էր երկար միջանցքի վերջում դէպի ձախ:

Երեկ լոյս էր տեսել "Ակօս"-ի 524-րդ համարը: Աշխատակիցները հաւաքուել էին Յրանդի մօտ՝ թռուցիկ ժողովի: Ես զգուշօրէն բացեցի դուռը: Յրաւիրելով ներս, Յրանդը հարցրեց ինձ. "Կրնա՞նք խօսիլ թուրքերէն" եւ խօսակցութիւնը շարունակուեց: Յրանդի սեղանից ձախ թելի վրայ փոքրիկ հեռուստացոյց էր տեղադրուած: Որքան յիշում եմ, Յրանդի հեռուստացոյցը միշտ ձիարշաւ էր ցուցադրում:

Քիչ յետոյ ամենքս անցանք մեր սենեակները: Յայկական բաժնի պատու-հանները նայում էին դէպի Յալապարգազի պողոտայ, որտեղ եւ լուսեց ժամը 3-ին մօտ 5 կրակոց՝ տկ-տկ-տկ-տկ-տկ: Նման ձայն ես միայն թատրոնում էի լսել: Մենք նայեցինք իրար, ինչ-որ մէկը Յրանդի անունը տուեց, միւս վայրկեանին բոլորը իջան վար (խմբագրատունը երկրորդ յարկում էր) եւ սանդուղներից լուսեցին այնպիսի ճիչեր, որպիսին արձակում են ծննդաբերութեան ատեն: Մի աշխատակից վերադարձաւ եւ ասաց թրքերէնով "չեմ հաւատում": Արցունքի անգագլիի հեղեղ հորդեց աչքերիցս եւ ամեն արտաշնչելուց Յրանդի անունը սկսեց ներսիցս արտահանուել: Ինչ-որ մէկը ինձ չափազանց խղճաց եւ փորձեց հանգստացնել. "Չի՛ մեռել, նրան հիւանդանոց են տանել": Սակայն ամբուլանսը չէր շտապում, իսկ դրա փոխարէն պողոտան լցուեց մարդկանցով, եւ թուրքական հեռատեսիլի բոլոր ալիքներով սկսեցին յայտարարել "Յրանդ Տինքը սպանուեց" յայտագրով

Վանաձոր, Գուգարաց Թեմի Առաջնորդարանի Բակում (2002թ.).
Շովինար, Լոքմագյոզեան, Յրանդ Տինք, Գուգարաց Թեմի Առաջնորդ
Տէր Սեպուհ Արք. Զուլքեան, Երուանդ Տինք, Ռաբէլ Տինք

սենսացիոն լուրերը: Լրագրողներ, ընկերներ, ոստիկանական գործակալներ – գալիս ու գալիս էին: Յրանդի հարցազրոյցների բազմաթիւ հերոսները: Շատերն ինձ ծանօթ էին, սակայն ես դժուարութեամբ էի նրանց ճանաչում: "Գլուխդ ողջ ըլլայ", – ասում էր ամեն մի մտնող, իսկ իմ ծանօթներս անելացնում էին "Ինչպէ՞ս ես", անկախանալով այս դէպքից, սակայն ես արդէն այդ դէպքի կախեալն էի եւ տարօրինակ հարցը իմ մեռած ծիծաղն էր արթնացնում "Արդեօք ե՞ս եմ հիմա անելի լաւ, թե՛ Յրանդը": Միջանցքի պատերից բռնուելով ես շարժուեցի դէպի Յրանդի առանձնասենեակը: Պատերը կորցրել էին իրենց ամրութիւնը: Գետինը ոտքերիս տակից փախչում էր... Նրա սեղանին գրպանի հեռախօսը անհանգիստ պտտւում էր, իսկ չանջատած հեռատեսիլի Էկրանի վրայ շարունակում էին սլանալ ձիերը... Աչքս ընկաւ սեղանի վրայ դարսած գրքերի վրայ: Ամենավերելում պատճենահանած մի գիրք էր հետեւեալ վերնագրով՝

"Սարսափ աշխարհի մէջ Նահատակ Յայաստան"

Ինչիւ համար

Աշխարհն այլեւս փոխվեց ինձ համար, եւ ես միանգամից չէի կարող վերադառնալ իմ սովորական միջավայրը. Յրանդի հետ մեկտեղ սպանվեց նաեւ քաղաքը, փողոցը, տունը, ուստի ես տուն վերադառնալու փոխարէն գնացի ծանոթներիս մօտ, գիտնալով որ վերջիններին շատ չէր խրախուսում Յրանդի համարձակութիւնը: Եւ իրոք, ընտանիքի հայրը, որը Յրանդից մի քանի տարով մեծ էր, նստած էր հեռատեսիլի առաջ եւ ցուցամատը վեր ուղղելով՝ խրատում էր. "Յոս Թուրքիա է՝ կնստիս, կուտիս, կիմիս, ամա խոսիլ – ո՛չ": Նա, ով երբեք չէր կարողանա նմանվել Յրանդին, դժգոհում էր, որ Տինքը չէր կարող իրեն պէս սուս ու փուս նստել ու իր հարմարավետ կյանքը վայելել:

Ազատ խօսելու իրաւունքով օգտուելը դարձրեց նրան խորհրդանիշ, այդ պատճառով էլ տասնեակ հազարաւոր մարդիկ "Մենք Յրանդ ենք", "Մենք հայ ենք" կարգախօսներով քայլեցին նրա հետեւից: Պայման չէ, որ նրանք կիսում էին Յրանդի հայեացքները, սակայն նրանք բոլորն ունէին իրենց սեփական մտքերը, որոնք տարբերում էին քարոզած տեսակետներից, բայց չունէին Յրանդի համարձակութիւնը՝ բարձրաձայնել դրանք:

Մեր աշխարհները

Մենք Յրանդի հետ տարբեր աշխարհներից էինք: Նոյնիսկ բառերը, որոնք մենք օգտագործում էինք, ունէին հակառակ իմաստ: Օրինակ, "խտելիստ"՝ մեզ մօտ նշանակում էր երազներով ապրող մարդ, իսկ Յրանդի աշխարհում՝ ճիշտ հակառակը – "խտելներ իրականացնող":

Ես հաւատում էի, որ աշխարհը կարելի է փոխել արուեստի միջոցով, իսկ նա տրուած էր քաղաքականութեանը: Մեր տարբեր աշխարհներում տարբեր էր նաեւ գրաքննութիւնը: Սովետական Միութիւնում գրաքննութիւնը խոչընդոտում էր ինքնատիպ եւ այլախոհ մտածողների մուտքը գրականութիւն եւ մամուլ, իսկ Թուրքիայում գրաքննութիւնը սկսւում էր տպագրութիւնից յետոյ: Յրանդի դէպքում նրան մեղադրեցին 301 յօդուածի համաձայն "թրքութեան նախատիքի" համար, իսկ մի խումբ ընթերցողների ատելութիւնը երեք գնդակ արձակեց Յրանդի գլխին...

Ամեն ինչ կատարուեց աչքիս առաջ եւ... դրոշմուեց աչքերիս մէջ: Չեմ ուզում նրա արինը տեսնել աչքերիս մէջ, ուզում եմ կրկին լոյս վառուի հայեացքիս մէջ եւ այնտեղ ես տեսնեմ Յրանդին, որի ներկայութեամբ կեանքը տօնի էր վերածնունդ:

"Առազաստ" ամսագիր, ապրիլ 2007

Մշակութային Արձագանգ

Հայկական Եկեղեցի Իրանի Ստորգետնեայ Քաղաքում

ՌՈՒԲԻՆԱ ՕՅԱՆԵԱՆ

Իրանում կան ստորգետնեայ քաղաքներ: Նրանցից մեկը գտնվում է Իրանի Սպահան քաղաքից 50 քիլոմետր հեռավորությամբ: Ստորգետնեայ այդ մեծ քաղաքը կառուցվել է Պարթևական Պարսկաստանի ժամանակ՝ մոտավորապես 2000 տարի առաջ: Դա համարվում է ժամանակին ռազմական նշանակություն ունեցող կարևոր կենտրոն՝ թաքստոց զինուորների համար: Այդտեղ կարող էին ապաստան գտնել ավելի քան 3,000 զինուոր:

Շահ-Աբբասյան բռնազաղթի ժամանակ, մոտ 20 հայ ընտանիք բնակեցվում է այդ ստորգետնեայ քաղաքի մոտ, եւ այդ հայերը իրենց գիւղն են հիմնում: Գիւղը հայաբնակ էր: 1950 թուականին, գիւղի ամբողջ հայ բնակչությունը հայրենադարձվում է, ու հիմա այդտեղ պարսիկներ են ապրում: Հայերը ստորգետնեայ այդ մեծ քաղաքում ունեցել են հայկական եկեղեցի, որ հիմա բաց չէ այցելուների համար, բայց ուղարկվող տեսանկյունում նշում է այդ մասին: Տեսանկյունում մի բաժին կայ այդ

գիւղի հայկական գերեզմանատան վերաբերել ու նկարահանել են հայկական գրություններ շիրմաքարերը: Ստորգետնեայ քաղաքի եւ հայկական գիւղի անունները չեն գրում, քանի որ դրա վերաբերել, եւ ուրիշ տարբերակների վերաբերել բացատրություն կայ տեսանկյունում: Կարծում եմ բոլորի համար անչափ հետաքրքիր տեսանկյուն է սա: Ես առաջին անգամ եմ իմանում հայկական այդ գիւղի եւ ստորգետնեայ այդ մեծ քաղաքի մասին: Հաղորդումը պարսկերեն է, բայց կայ անգլերեն թարգմանությամբ գրությունը: Յատկապես ճարտարապետներին կը հետաքրքրի այդ քաղաքի կառուցման հետ կապված մասնագիտական տեղեկությունները. քաղաքի ավելի քան 80 հատ մուտքերի, քաղաքի ջրհորների եւ օդափոխության մասին, եւ այն որ՝ քաղաքը կառուցվել է գիտական հիմքերի վրայ:

Տեսանկյուն վերջում, հաղորդավարները այցելում են մի ուրիշ գիւղ, որ Իրանում յայտնի է իր քարե դռներով: Մոտ 700 քիլոկրամ կշռող այդ դռների մասին հետաքրքիր հաղորդում է: Տեսանկյունում կադրեր կան Չայանդե-ռուդ գետից եւ այդ տարածաշրջանից, որ անպայման կը հետաքրքրեն ձեզ:

Բացայայտեցինք Իրանի այս հրաշք կենտրոնն էլ: <https://www.youtube.com/watch?v=SsUNw5SZHBg>

Պրպտումներ

Սկիզբը Էջ 03

Նահատակ մտաւորական, Բժիշկ, Բանաստեղծ Ռուբեն Սեւակ իր իր ԱՅԱԻՐՐ ՏԱՐԱԿՈՅԱՐ գրութեան մէջ, իր եղբոր՝ Հայկի մահուան առիթով կը գրէ. - «Երկու հսկաներու միջեւ կը տատանիմ ու կը տառապիմ. Երկու միականի կիկլոպներ կը բաժնեն հոգիս. - Գիտութիւն մը՝ որ փաստեր ունի ու իտեալ չունի, ու Կրօնք մը՝

որ իտեալ ունի փաստեր չունի...»: Առաջինը անվերապահ մահուան կը դատապարտէ գիս, երկրորդը՝ անհունութեան լուսամուտներ կը բանայ անհունաբարձ հոգիիս: Մէկը ոտքս գերեզմանին կը կապէ, միւսն աչքերուս՝ Երկինքները ցոյց կու տայ»:

Ընտրութիւնը անձնական է մինչ մեր աչքերէն արցունքը անպակաս է թէ՛ Երեկի հաշուոյն եւ թէ՛ առօրեայի զոր կ'ապրինք օր օրի եւ... ո՛վ կրնայ վաղն գուշակել:

Հանգիստ Ննջեցեալներուն:

Հայկական Լուրեր

ՀԺՄ-ն Խստորէն Կը Դատապարտէ ԱԺ-ի ՄԷջ Լրագրողներու Նկատմամբ Կատարուած Ռոնձգութիւնները

Սկիզբը Էջ 01

Անպատժելիութիւնը կը ծնի ամենաթողութիւն. այս պարագային յիշատակուած պատգամաւորը ոչ միայն սպառնացած է, այլեւ փորձած է յստակ գործողութիւններու դիմել:

Կոչ կ'ընենք մամուլի ազատութեան հարցերով զբաղող տեղական եւ միջազգային կազմակերպութիւններուն, մարդու իրաւունքներու պաշտ-

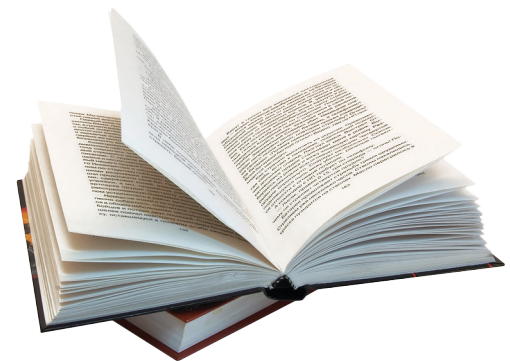
պանութեամբ իրապէս զբաղող միաւորներուն ու անհատներուն՝ ցուցաբերելու համարժէք գործելակերպ, զսպելու եւ կանխելու ազատ խօսքի նկատմամբ իշխանութեան ահազնացող ռոնձգութիւնները:

Մեր գործընկերներուն կոչ կ'ընենք, անկախ ստեղծուած իրավիճակէն, պահպանել մասնագիտական բարոյականութեան բոլոր չափանիշները եւ սատար կանգնիլ միմեանց»:

ԲԱՆ ՈՒ ԳԻՐ

Թէ ուզում ես երգի լսել ժամանակիդ շունչը դարձիր:

ԵՂԻՇԷ ԶԱՐԵՆՑ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

17 2022 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Կրկ Երկ Երջ Զրջ Հնգ Ուրբ Շբթ

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

ՏԻՄԻԹԻ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ

(1906 – 1993)

«Բնանկար ձուկով եւ բանջարեղէնով»

ԴԱՏԱԴԱՐՏՈՒՄ

Վերջին Իրադարձությունները Անգամ Մը Եւս Ապացուցեցին, որ Պաքու Վր Շարունակէ Ուժ Կիրառել Տարածաշրջանին Մէջ Նոր Իրավիճակ Պարտադրելու Համար.

Փոլա Եագուպեան

Լիբանանի Պետական երեսփոխանուհի (Խորհրդարանի Պատգամաւոր) Փոլա Եագուպեան, խիստ կերպով կը դատապարտէ ընթացիկ ամսուայ 13-ին Հայաստանի Հանրապետութեան դէմ շղթայազերծած Ատրպէյճանի թշնամական վերջին ներխուժումը: Արդարեւ 13 Սեպտեմբերի լուսաբացին, ատրպէյճանական բանակի միաւորներ Նախայարձակ հանդիսանալով մուտք գործեցին Հայաստանի արեւելեան գերիշխան տարածքներէն ներս, յատկապէս թիրախաւորելով Վարդենիսի, Սոթքի, Ջերմուկի, Գորիսի եւ Կապանի շրջանները՝ խլելով աւելի քան 150 զոհ եւ բազմաթիւ վիրաւորներ: Ատրպէյճանի բանակը անխնայ ռմբակոծեց վերոյիշեալ շրջաններուն ինչպէս պետական, նաեւ քաղաքացիական ու զբօսաշրջային նշանակութիւն ունեցող կառոյցներ:

Նկատի ունենալով տարածաշրջանի եւ մեր Հայրենիքի խաղաղութեան կենսական կարեւորութիւնը ինչպէս նաեւ անոր բնակչութեան ֆիզիքական ապահովութիւնը, կոչ կ'ուղղենք միջազգային ընտանիքին ու Մարդկային Իրաւունքներու պաշտպան մարմիններուն լիովին ստանձնելու Հայաստանի Հանրապետութեան ու անոր բնակչութեան հանդէպ ունեցած օրոշ պարտականութիւններն ու պարտաւորութիւնները: Միեւնոյն ժամանակ կը պահանջենք Ատրպէյճանի իշխանութիւններէն յարգել Հայաստանի գերիշխանութիւնը ու ետ կանգնիլ վտանգաւոր արկածախնդրութիւններէ, փոխարէնը ձեռնարկել խաղաղ բանակցութիւններու:

Վերջին իրադարձութիւնները անգամ մը եւս ապացուցեցին, որ Պաքու կը շարունակէ ուժի տրամաբանութիւնը կիրառել հարակից վայրերէն տարածաշրջանին մէջ Նոր հաւասարակշռութիւններ պարտադրելու համար, որ ինքնին լուրջ խնդիր է եւ ուղղակի սպառնալիք տարածաշրջանի ապահովութեան: Հիմնուելով վերոյիշեալներուն վրայ անհրաժեշտ է, որ ատրպէյճանական կողմը ամենաշուտ ժամանակամիջոցի ընթացքին դուրս բերէ իր ուժերը Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքէն եւ տուն վերադարձնէ բոլոր ռազմագերիները:

Այս առիթով Փոլա Եագուպեան իր ու իր ներկայացուցած լիբանանի ամբողջ ժողովուրդին անունով խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ բոլոր Նահատակ հայորդիներուն ընտանիքներուն եւ շուտափոյթ ապաքինում կը մաղթէ վիրաւորներուն:

ԿՈՉ

Եկեղեցիներու Համաշխարհային Խորհուրդը եւ Եւրոպայի Եկեղեցիներու Խորհուրդը Միացեալ Կոչ Կ'ուղղեն Անմիջական Չինադադարի Ազգերի Բանակին Կողմէ Հայաստանի Հանրապետութեան Դէմ Կատարուած Յարձակումին Առիթով

Եւրոպայի Ապահովութեան եւ Համագործակցութեան Կազմակերպութեան (Ե.Ա.Հ.Կ.) ուղղած իրենց միացեալ նամակին մէջ, Եկեղեցիներու Համաշխարհային Խորհուրդի (Ե.Հ.Խ.) եւ Եւրոպայի Եկեղեցիներու Խորհուրդի (Ե.Ե.Խ.) ընդհանուր քարտուղարները, իրենց խորհուրդներու անդամ եկեղեցիներու անունով կոչ կ'ուղղեն՝ միջամտելու ազգերի բանակին կողմէ Հայաստանի Հանրապետութեան դէմ կատարուած յարձակումը անմիջապէս կասեցնելու, զինադադար հաստատելու եւ շրջանէն ներս արդար ու մնայուն խաղաղութիւն հաստատելու: Անոնք կը յիշեն, թէ շաբաթ մը առաջ Գերմանիոյ մէջ գումարուած Ե.Հ.Խ.ի 11-րդ համաժողովը անդրադառնալով Արցախի հարցին՝ կոչ ուղղած էր խաղաղ միջոցներով ու քաղաքական երկխօսութեամբ արդար լուծում մը տալու՝ Ե.Ա.Հ.Կ.ի Մինսքի խմբակի կողմէ կատարուած նախաձեռնութեան ծիրէն ներս: Վերոյիշեալ միացեալ նամակը նաեւ կ'անդրադառնայ, թէ յստակ տեղեկութիւններու ու վերլուծումներու համաձայն Ազրպէյճան, Նկատի ունենալով միջազգային համայնքի ուշադրութեան կեդրոնացումը Ուքրաինոյ պատերազմին վրայ է եւ օգտագործելով ներկայ աշխարհաքաղաքական պայմանները, կը փորձէ իր պայմանները պարտադրել Հայաստանի վրայ՝ զինուորական միջոցներով:

ՎԱՅԱՆ ԹԵՔԷԷԱՆ ՄԻՋՆ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

2022-2023 տարեշրջանի

ԿՐԹԱԹՈՇԱԿԸ ԱՆՎՃԱՐ Է

- ✿ Հայեցի եւ Ազգային Դաստիարակութիւն
- ✿ Նկարագրակերտման Ծրագիր / Character Education Program
- ✿ Կեանքի Հմտութիւններ / Life Skills
- ✿ Աշակերտակեդրոն Ուսուցում / Student Centered Learning
- ✿ Արտադասարանային Բազմազան Ծրագիրներ
- ✿ Կրթական Արուեստագիտութեան Օգտագործում / Educational Technologies in the Classroom
- ✿ STEAM (Coding / Robotics)
- ✿ Հոգատար Միջավայր / Caring Environment

ՎԵՐԱՄՈՒՏ

- Պրեզիտ՝ Երկուշաբթի 19 Սեպտեմբեր
- Նախ. եւ Միջն.՝ Երկուշաբթի 26 Սեպտեմբեր
- Մանկապարտեզ՝ Երկուշաբթի 3 Հոկտեմբեր

Արձանագրութիւնները կը շարունակուին Սեպտեմբեր 6-էն սկսեալ՝ Երկուշաբթիէն Ուրբաթ, կէսօրէ առաջ ժամը 9-12

01/260525
01/260574

info@vahantekeyan.com

www.vahantekeyan.com